

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei d'Arqueologia i Paleontologia
Biblioteca del Patrimoni Cultural

4248

Intervencions a jaciment del Puig Roig del Roget

Margarida Genera i Monells

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/legalcode.ca>.

INDEX

I. Situació i antecedents

II. Campanya 2003

II.1. Objectius

II.2. Treballs realitzats

III. Figures

IV. Equip de treball

V. Bibliografia

I. Situació i antecedents

És situat dalt del cim d'un turó d'uns 230 metres sobre el nivell del mar i a uns 150 sobre el riu Siurana, un dels afluents de l'Ebre, amb el qual conflueix a pocs quilòmetres, ja en el terme de Garcia.

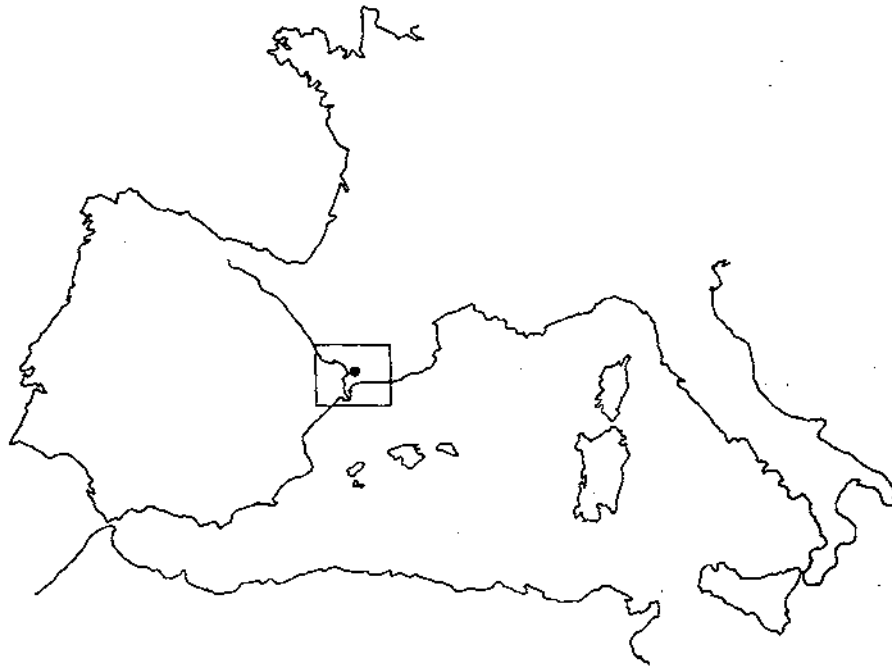
És encara dins del terme del Masroig, a la zona limítrofa amb el de Bellmunt de Priorat, pels voltants de l'antiga dependència de la cartoixa d'Escaladei, a la comarca del Priorat.

Els treballs d'excavació efectuats fins ara han posat al descobert gairebé la totalitat de la planta d'un poblat constituïda per una alineació d'àmbits a banda i banda d'un carrer central i un mur de pedra que volta el costat nord oest, que serveix alhora de contenció i defensa.

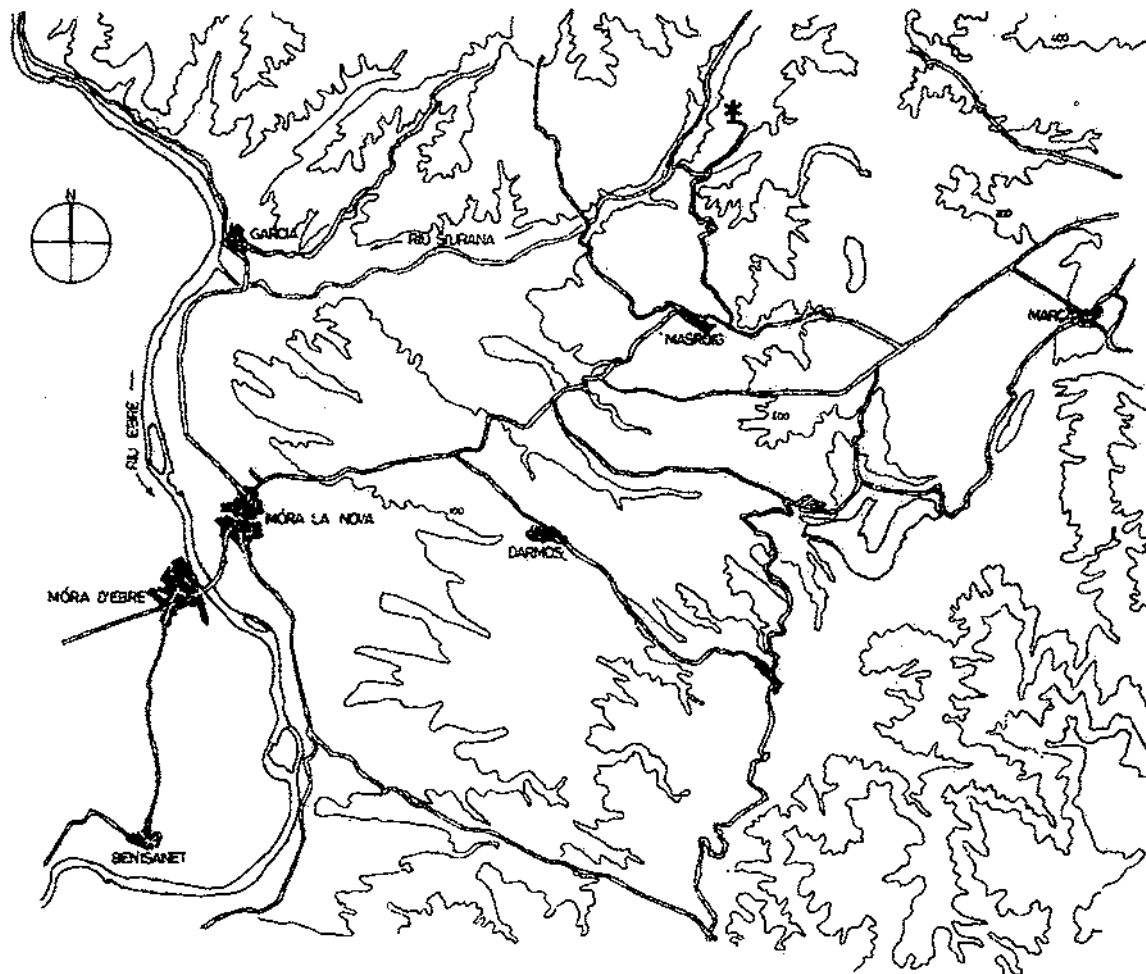
Al costat oest, trobem un complex d'estructures que hem atribuït a una torre amb funcions de control del territori.

La feblesa dels materials emprats en les construccions (gres roig i tovots) és el motiu principal de la gran degradació que han sofert les diferents estructures del poblat en el decurs dels anys.

Per aquesta raó al llarg del període comprès entre els anys 1994 i 2003 s'està portant a terme un programa d'actuacions que té com a principal objectiu la consolidació de la major part de les construccions, prosseguint la recerca.

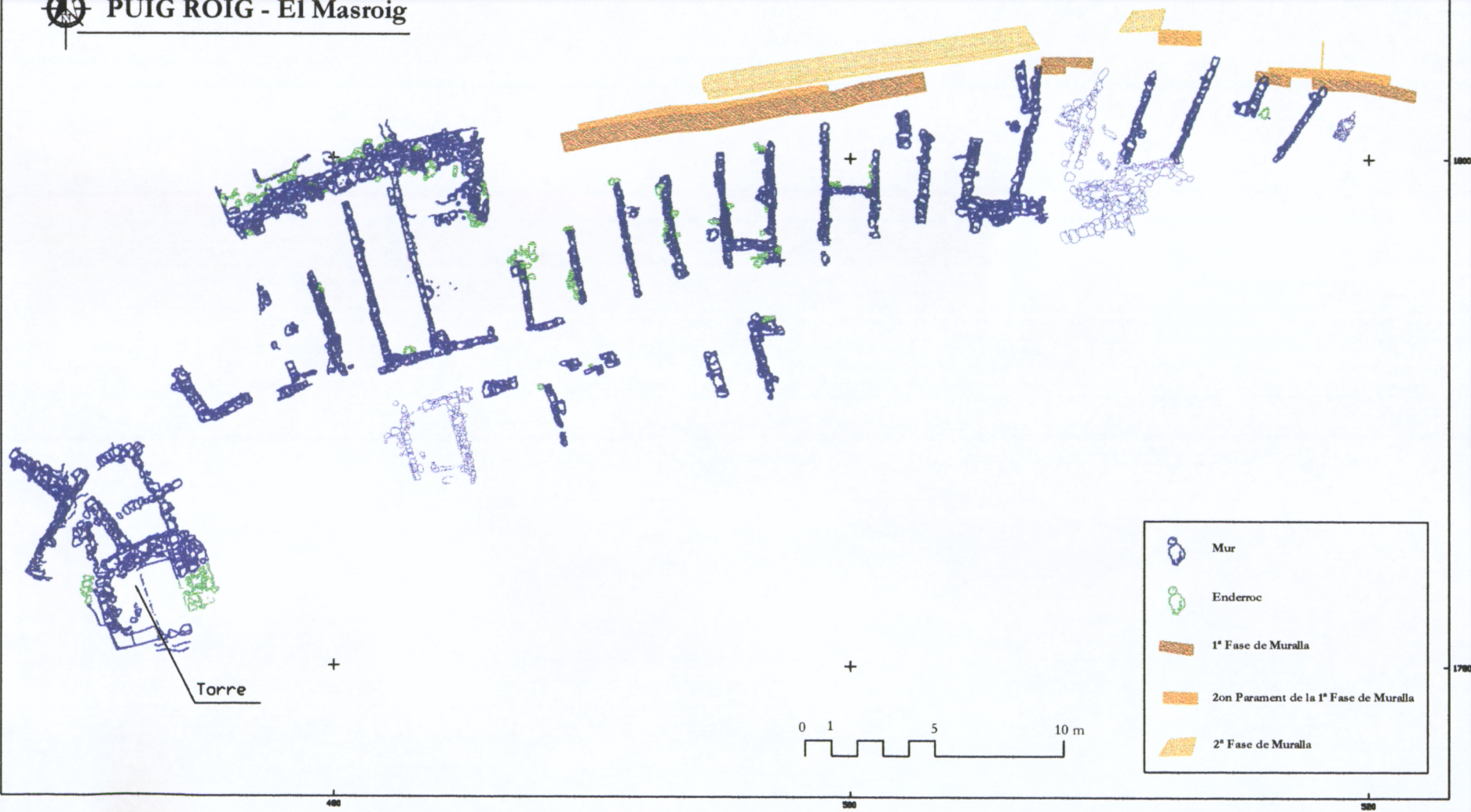
Mapa 1- Situació general del jaciment.

Mapa 2- Situació del jaciment

PUIG ROIG - El Masroig

II. Campanya 2003

II.1. Objectius

Un cop avançats els treballs de consolidació de totes les estructures que configuren aquest poblat i valorats els aspectes pedagògics que ofereix el jaciment, les intervencions que s'han portat a terme han tingut com a objectiu principal l'adequació de tot el conjunt per a la visita pública, a través d'un itinerari didàctic, dins el propi territori que permeti conèixer no solament les formes de vida de l'home prehistòric, sinó també els motius de la selecció d'aquest indret com a lloc d'habitació, explotació i aprofitament dels recursos encara existents.

En aquesta línia s'han publicat: un llibret adreçat al gran públic, *L'establiment prehistòric del Puig Roig del Roget (el Masroig, Priorat). Un hàbitat d'antics miners i metal·lúrgics.*, un CD interactiu i una carpeta amb sis fitxes didàctiques com a complement de l'exposició "Ebre-Siurana: Rius plens d'història" que, en els mesos d'abril i maig s'ha instal·lat en una sala de l'Ajuntament d'aquesta localitat.

II.2. Treballs realitzats

Pel que fa als treballs realitzats directament en el jaciment, enguany ens hem limitat a finalitzar les tasques de col·locació d'estaques i varetes que mitjançant una corda defineixen l'itinerari interior (dia 1 de maig) i a la neteja l'establiment i manteniment de les estructures excavades (dies i d'agost) per tal de garantir la bona conservació de les restes fins la següent campanya.

Els treballs han consistit en la col·locació de:

Estaques de fusta tractada:

Secció quadrada de 10 x 10 cm. Longitud de 100 cm. (dels quals 20 cm estan enterrats). Així doncs, l'alçada vista de l'estaca és de 80 cm.

Les estagues s'han instal·lat en peus metàl·lics clavats al sòl a l'interior d'un forat d'aproximadament 40 x 40 cm. Aquest buit s'ha reomplert de ciment.

En les estagues s'ha practicat un forat passant de 20 mm. De diàmetre, a uns 10 cm de la part superior, per col·locar una corda de 18 mm.

S'ha escollit una corda de fibra i no d'espart donat que aquest material es podreixen més aviat.

La longitud total de la línia fa 60 metres.

Els elements utilitzats han estat:

- 9 peus metàl·lics
- 9 estagues de fusta de les dimensions citades
- 70 metres de corda.
- Tiges de ferro, claus, cargols, ciment, etc

Tiges metàl·liques:

Primera instal·lació:

Tiges de ferro de 75 cm d'alçada per 14 mm de diàmetre. En la base porten soldat uns cargols de 8 cm de longitud per ésser roscat en un tac col·locat en el terra del poblat.

La part superior de la tija porta soldada una anella de 8 cm de diàmetre amb un sortint a l'interior per fixar la corda, que en aquest cas era de 14 mm per alleugerir l'impacte visual.

La longitud de la línia és d'11 metres (entrada), 18 metres (murada) i 54 metres (cases). El total és de 83 metres .

Els materials utilitzats són :

- 21 tiges
- Tacs de plàstic

Segona instal·lació

Posteriorment, es van retirar totes les tiges per procedir a les següents modificacions:

- Rebaixar l'alçada fins a 50 cm.
- Canviar el sistema d'ancoratge en funció de les característiques del sòl: a les tiges roscades es va col·locar una platina a la base per reforçar la seva estabilitat.

A les que tenien d'anar instal·lades en zones on no hi havia roca ferma, es va retirar el cargol i es va col·locar una platina quadrada amb quatre forats passants per instal·lar-la sobre un dau de ciment.

Les úniques tiges que es van mantenir amb l'alçada original van ser les 5 de l'entrada i les 6 de la murada. En aquestes, però, també es van col·locar platines per instal·lar-les sobre daus de ciment.

Els daus de ciment prefabricats, tenen unes dimensions de 20 x 20 cm per 12 cm d'alçada. Porta quatre cargols encastats en el ciment que encaixaven amb els forats de les platines de les tiges metàl·liques.

A més de les tiges esmentades es van fer servir 14 peus de ciment.

III. Figures

I. Vistes aèries

- Foto 1-Vista general del poblat del Puig Roig, agost 2002.
- Foto 2-Detall àrea central

II. Treballs

- Foto 3- Estaca
- Foto 4- Varilles/Tiges metàl.liques
- Foto 5- Vista de la línia de cordes de l'àrea central
- Foto 6- Vista de la línia de cordes de la torre
- Foto 7- Vista de la línia de cordes de l'àrea d'accés a la murada
- Foto 8- Vista de la línia de cordes de la murada

I. Vistes aèries

Foto 1- Vista general

Foto 2- Àrea central

Foto 3- Estaca

Foto 4- Varilla/Tiges metà.liques

Foto 5- Vista de la línia de cordes de l'àrea central

Foto 6- Vista de la línia de cordes de la torre

Foto 7- Vista de la línia de cordes de l'àrea d'accés a la murada

Foto 8- Vista de la línia de cordes de la murada

IV. Equip de treball

Direcció: Dra. Margarida Genera i Monells

Coodirecció: Jordi Pérez

Arqueòlegs i altres col·laboracions:

Lluís Marí
Anna Gómez
Roc Valls

Empreses: Arqueoradar

V. Bibliografia del jaciment

GENERA i MONELLS, M.(1979): *Evolució del poblament prehistòric i protohistòric a les comarques de la Ribera d'Ebre i del Priorat*. Tesi doctoral inèdita. Universitat de Barcelona, Barcelona.

GENERA i MONELLS, M.(1991): L'Ebre final: del Paleolític al món romà. Centre d'Estudis Dertosenes, núm. 37. Tortosa.

GENERA i MONELLS, M. :*"Introduction of Iron in Southern Catalonia"*. Actes del Congrés del XV UISPP (setembre de 1991). Bratislava. Institut Archéologia de l'Accademie Slovaque des Sciences Slovakia Bratislava, 93, pàgs. 228-233. Redigé: JURAJ PAVUK. Nitra. 1994.

GENERA i MONELLS, M.: El poblat protohistòric del Puig Roig del Roget (el Masroig, Priorat). Col·lecció Memòries d'Intervencions Arqueològiques a Catalunya, núm. 17. Servei d'Arqueologia. Barcelona, 1995 (Recull gran part de la bibliografia existent).

GENERA i MONELLS, M.(1998): *Els establiments de l'edat del ferro a l'Ebre final: gestió i investigació*, "XXII Colloque de l'Association Francaise pour l'Etude de l'Age du Fer". Girona, 13-16 de maig de 1998 Resum preactes.

GENERA i MONELLS, M.; BRULL I CASADÓ, C.: *L'establiment del Puig Roig del Roget, el Masroig, el Priorat: una mostra de disseny urbà al bronze final – 1ª edat de ferro*. Actes de la taula rodona: Models d'ocupació, transformació i explotació del territori entre el 1600 i el 500 a NE a la Catalunya meridional i zones limítrofes de la depressió de l'Ebre. Gala, 3-5, 1994/96. pàgs. 349-362. Sant Feliu de Codines, 1996.

GENERA i MONELLS, M. i BRULL CASADÓ, C.: *"A model of settlement in the later Bronze Age in Catalonia meridional countries: the site of Puig Roig del Roge"*. XIII congrés de l'UISPP. Forlí 1996 (Poster).

GENERA i MONELLS, M.; BRULL I CASADÓ, C.: *Anàlisi estructural dels elements defensius i de tanca al poblat del Puig Roig. El Masroig. (El Priorat)*. XI Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà. Comerç i vies de comunicació (1.000 aC – 700 dC). Puigcerdà, 1998. pàgs. 101-105.

GENERA i MONELLS, M.; MATA-PERELLÓ, J.M.; MELGAREJO i DRAPER, J.C.: *Proyecto de musealización del parque arqueológico y geológico de la zona minera de Bellmunt i el Molar, comarca del Priorat, Catalunya. III sesión científica sobre el patrimonio minero metalúrgico.* Huelva, novembre 1998 (en premsa).

GENERA i MONELLS, M.; MATA-PERELLÓ, J.M.; MELGAREJO i DRAPER, J.C.; i BRULL CASADÓ, C.(2002): *La revalorització del patrimoni arqueològic, geològic i miner en la zona del Masroig-Bellmunt-el Molar, el Priorat. I Simposi de mineria i metal·lúrgia antiga.* Seròs, 5-6-7 de maig de 2000, pàgs.

GENERA I MONELLS, M.; BRULL CASADÓ, C.: *El Puig Roig (el Masroig, Priorat): el jaciment i el pla d'adequació. Prehistòria, Protohistòria i època Medieval a les comarques de Tarragona (1993-1999).* Jornades d'Arqueologia 1999. Tortosa, 1999(en premsa).

GENERA I MONELLS, M.(2002): *L'establiment del Puig Roig (Masroig, Priorat).* Actes de les I Jornades d'Arqueologia. Ibers a l'Ebre, recerca i interpretació. Tivissa, 2001, pàgs. 51-63.

GENERA I MONELLS, M.(2003): *El jaciment protohistòric del Puig Roig del Roget (El Masroig): un hàbitat d'antics miners i metal·lúrgics.* Actes del I Simposi Llatí sobre mineria i patrimoni miner a la Mediterrànea. Bellmunt del Priorat, 2002, pàgs.

GENERA I MONELLS, M.:*La musealización de un yacimiento del Bronce Final en el sudeste de Catalunya: el Puig Roig del Roget (el Masroig, Priorat).* Actes 1ª Jornadas La Edad del Bronce en tierras valencianas y zonas limítrofes. Villena, 2002 (en premsa).

GENERA I MONELLS, M: *L'establiment prehistòric del Puig Roig del Roget (el Masroig, Priorat). Un hàbitat d'antics miners i metal·lúrgics.* Barcelona, 2003.

GENERA I MONELLS, M: *Fitxes didàctiques.* Barcelona, 2003.

GENERA I MONELLS, M : *Aplicacions didàctiques d'un jaciment del bronze final -primera edat del ferro: el cas de l'establiment del puig roig.* Actes XIII Col.loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà.Món Ibèric als Països catalans. Homenatge a J. Barberà i Farràs. Puigcerdà, 2003 (en premsa).

GENERA I MONELLS, M: *La adecuación de yacimientos arqueológicos: una vía de protección y difusión del patrimonio cultural. Su aplicación en asentamientos protohistóricos en el tramo final del valle del Ebro*. Actas del XXVII Congreso Nacional de Arqueología. Huesca, 2003 (en prensa).